

Citiți lecția din manual: *Evreii - trăsături definitorii: originea, cultura, religia*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Evreii: Trăsături definitorii

1. Definiție

Circumcizie = ritual religios la unele popoare orientale (o tradiție importantă în iudaism și islam) care constă în suprimarea prepuțului imediat după naștere, la pubertate sau înainte de căsătorie.

2. Origini

- evreii sunt un popor de origine semitică, cu o istorie de peste 4000 de ani, marcată de exod și exil;
- potrivit *Bibliei* ebraice, *Tanah*, (numită de creștini *Vechiul Testament*), patria originară a evreilor a fost o zonă aflată pe malurile fluviului Eufrat;
- secolul al XX-lea î.Hr. - conform legendei, strămoșul poporului evreu (iudeu), Avraam din orașul-stat Ur, a încheiat un Legământ cu Iahve (Dumnezeu) și a pus bazele religiei monoteiste ⇒ Dumnezeu le-a oferit „*Pământul Făgăduinței*” (Canaan) lui Avraam și urmașilor săi, cele 12 Triburi ale Israelului;
- a doua jumătate a mileniului al II-lea î.Hr. - conform textelor religioase evreiești, după o perioadă îndelungată de foamete, sub conducerea lui Iosif, unul dintre urmașii lui Avraam, evreii au părăsit Canaanul și s-au îndreptat spre Egipt, unde s-au stabilit și ar fi fost apoi transformați în sclavi;
- secolul al XIII-lea î.Hr. - conform *Bibliei*, a avut loc Exodul evreilor din Egipt spre „*Pământul Făgăduinței*”, sub conducerea lui Moise ⇒ faraonul s-a opus eliberării din sclavie a evreilor, iar Dumnezeu și Moise au abătut asupra Egiptului Cele 10 Plăgi;
- conform legendei, în perioada migrației către Canaan, pe Muntele Sinai (40 de ani), Moise a primit de la Dumnezeu Decalogul („*Cele 10 porunci*”), reguli de comportament respectate până astăzi;
- secolele XIII-XI î.Hr. - evreii s-au luptat cu filistenii și au cucerit Canaanul;
- secolul al XI-lea î.Hr. - conform *Bibliei*, regele Saul (1037-1010 î.Hr.) a reușit să unifice cele 12 triburi, să pună bazele statului Israel și să formeze o armată permanentă;
- 1010-928 î.Hr. - perioada de maximă înflorire și expansiune a statului evreilor a fost atinsă în perioada domniei regilor David și Solomon:

I. David (1010?-965 î.Hr.): conform legendei, a devenit rege după ce l-a învins pe uriașul războinic filistin Goliat. A consolidat regatul prin victorii împotriva vecinilor și a cucerit Ierusalimul, la origine o cetate a filistenilor, pe care l-a transformat în capitala evreilor (secolul al X-lea î.Hr.), noul stat întinzându-se de la hotarele Egiptului până la fluviul Eufrat.

II. Solomon (965-928 î.Hr.): la Ierusalim, a înălțat un templu impunător (Templul lui Solomon), închinat zeului Iahve. În perioada domniei sale statul evreu a cunoscut cea mai mare întindere, iar Ierusalimul a devenit un important centru cultural și comercial.

- secolul al X-lea î.Hr. - după moartea lui Solomon au apărut două state concurente, Israel (capitala: Samara) și Iudeea (capitala: Ierusalim);
- 722 î.Hr. - Israelul a fost cucerit de regele asirian Sargon al II-lea (722-705 î.Hr.), iar evreii au fost răspândiți în Imperiul Asirian și apoi asimilați;
- 586 î.Hr. - Iudeea a fost cucerită de regele babilonian Nabucodonosor al II-lea (605-562 î.Hr.), iar evreii au fost deportați în Mesopotamia, reușind însă să își păstreze identitatea culturală și religioasă.

3. Religia

- religia evreilor, numită iudaism sau credință mozaică, are o vechime de peste 3000 de ani și este considerată prima religie monoteistă, bazată pe iubirea față de oameni și dreptate;
- conform credinței iudaice, Iahve i-a creat pe oameni, aceștia din urmă fiind obligați să respecte

poruncile divinității;

- cartea sacră a evreilor este *Tora* (compusă din cele cinci cărți ale lui Moise), care împreună cu *Profețiile* și *Scrierile* formează *Tanah* (sau *Biblia ebraică*);
- *Tora* este o carte de istorie a poporului evreu, completată cu „porunci” (instrucțiuni de viață și reguli sociale) care constituie „legea iudaică”, modul de aplicare a instrucțiunilor fiind explicat într-un alt volum numit *Talmud*;
- lăcașul de cult al evreilor, fără o arhitectură specifică obligatorie, se numește sinagogă, este orientat către Ierusalim, și are trei funcții de bază: casă de rugăciune, casă de adunare socială și casă de învățătură;
- conducătorul spiritual al comunității evreiești se numește rabin și are rol de învățător, judecător și predicator;
- simbolurile iudaismului sunt următoarele: steaua lui David (cel mai cunoscut simbol național și religios), menora (un sfeșnic cu șapte brațe), mezuză (o cutiuță fixată pe tocul ușii, ce conține un pergament din porunca biblică), kipaa (o tichie purtată de bărbați) și talit (un șal de rugăciune dreptunghiular, din lână sau bumbac, decorat cu franjuri la cele patru colțuri);
- iudaismul are reguli speciale privitoare la dietă (cașrut), care interzic consumul anumitor alimente considerate impure (porc și crustacee, considerate impure), amestecarea laptelui cu carnea, chinuirea animalelor la sacrificare și exploatarea în exces a terenurilor agricole.

4. Cultura

- un om este considerat evreu dacă mama sa este evreică și nu a trecut la altă religie;
- poporul evreu a fost mereu preocupat de înțelegerea sensului vieții, cu o educație elevată în familie, remarcându-se în privința cercetării și creativității prin cei peste 170 de laureați ai Premiului Nobel;
- în prezent, există aproximativ 17.5 milioane de evrei la nivel global, cei mai mulți fiind stabiliți în Israel (10 milioane) și S.U.A. (7.5 milioane);
- evreii se împart în patru mari grupuri distincte din punct de vedere lingvistic și cultural:
 - a. Așkenazi (vorbesc idiș - germana medievală): au migrat în perioada medievală din spațiul german și nordul Franței și s-au stabilit în Europa Centrală și de Est;
 - b. Sefarzi (vorbesc ladino - castiliană medievală): au migrat în Evul Mediu din Peninsula Iberică și s-au stabilit în Imperiul Otoman și nordul Africii;
 - c. Mizrahi (vorbesc iudeo-araba): au migrat în secolul al XX-lea din Irak, Iran și Yemen și s-au stabilit în Israel și S.U.A.;
 - d. Beta Israel (vorbesc o limbă semitică, amharică): au migrat în secolul al XX-lea din Etiopia și Eritreea și s-au așezat în Israel.
- cele mai importante sărbători evreiești sunt strâns legate de istoria și religia acestora:
 - a. Religioase: Sabat (ziua de sâmbătă: ziua de odihnă a lui Dumnezeu, este interzis a se desfășura orice muncă); Rosh Hashanah (Anul Nou evreiesc: marchează crearea lumii și cuprinde două zile de rugăciuni la începutul toamnei); Yom Kipur (Ziua judecății: sărbătoare simbolică, celebrată prin post, la zece zile după Rosh Hashanah, prin care Dumnezeu decide soarta individului și a comunității);
 - b. Istorice: Purim (sărbătoare a Destinului, amintește de intervenția Esterei, probabil soția regelui persan Xerxes I, care și-a salvat poporul de genocidul plănuț de vizirul Haman); Hanuca (sărbătoarea „*Consacrării luminilor*”, durează opt zile și celebrează victoria macabeilor asupra seleucizilor); Pesah (sărbătoare anuală ce durează opt zile și amintește despre ieșirea evreilor din Egipt sub conducerea lui Moise);
 - c. Agricole: Sabuoth (celebrarea recoltei de primăvară); Sucot (Sărbătoarea Corturilor/Colibelor: sărbătorirea recoltei de toamnă și amintirea corturilor în care au locuit evreii în timpul celor 40 de ani de părăbie prin deșert); Tu Bishvat (anul nou al pomilor);
 - d. Sărbători legate de riturile de trecere evreiești: Brit Milah (**circumcizia** băieților în a opta zi de la naștere); Bar Mitzvah (tranziția la adolescență a băieților la 13 ani); Bat Mitzvah (tranziția la adolescență a fetelor la 12 ani).

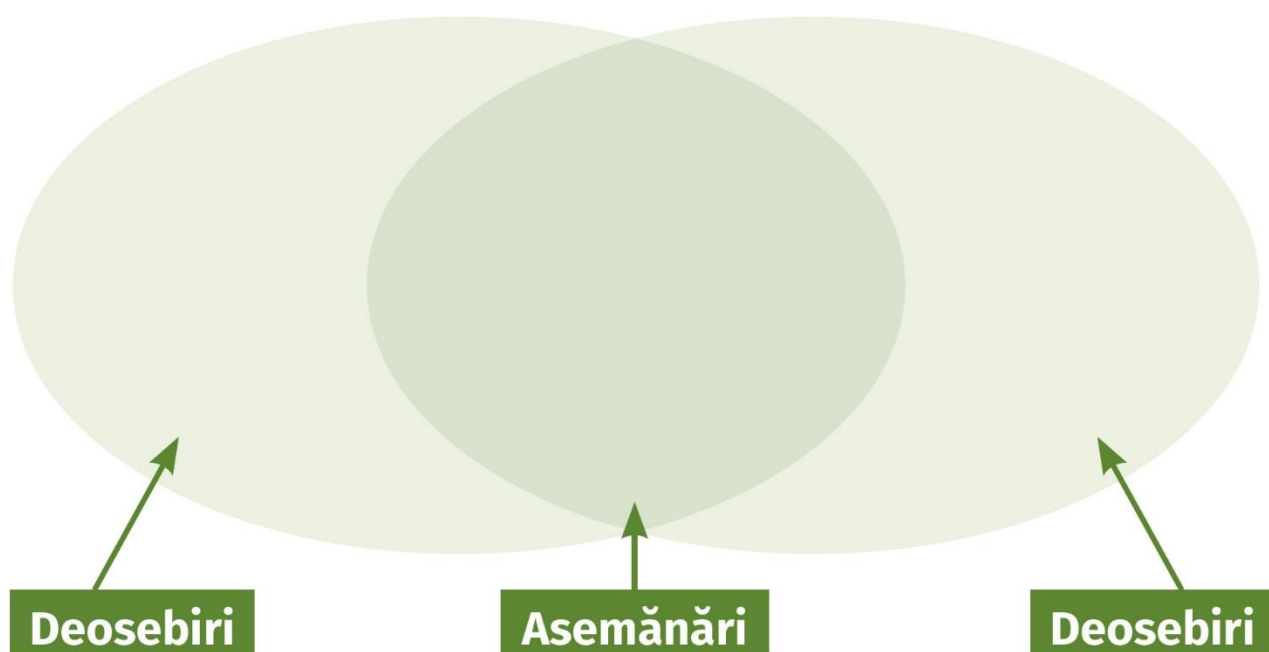
Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=bPM7i8MFNN0>

<https://www.youtube.com/watch?v=ErYW9dhylb8>

Fișă de lucru: *Evreii: Trăsături definitorii*

Imaginați-vă un dialog între două persoane (un creștin și un iudeu) pe tema asemănări și deosebiri dintre religiile iudaică și creștină. Apoi completați diagrama Venn pentru a ilustra subiectul abordat.

EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

BIBLIOGRAFIE:

1. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Șerban, Nicolae, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Booklet, București, 2024.
2. Waldman, Felicia, Tudorancea, Anca, Cioflâncă, Adrian, Iancu, Carol, Radu, Adriana, Romandaș, Bogdan-Florin, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2024.
3. Florian, Alexandru (coordonator), Boboc, Daniel, Drăgușin, Nicolae, Matei, Petre, Petrescu, Florin, Stan, Gabriel, Stanciu, Măriuca, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2024.
4. Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana Maria, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Litera, București, 2024.
5. Florea, Cosmin-Ionuț, Stan, Viorica, Țigău, Dragoș Lucian, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Sigma, București, 2024.
6. Marriott, Emma, *Istoria lumii în pilule*, Editura Litera, București, 2019.
7. Johnson, Paul, *O istorie a evreilor*, Editura Humanitas, București, 2019.

